

**Právo duševného vlastníctva
(vybrané otázky)
JUDr. Zuzana Adamová, PhD.**

(verzia 2, aktualizované 12.2.2019)

© Zuzana Adamová, 2019

CC BY SA, 4.0

Toto dielo je šírené pod licenciou Creative Commons, Attribution ShareAlike 4.0. Dielo je možné používať za predpokladu uvedenia nositeľa práv. V prípade zmeny, doplnenia alebo iného spracovania tohto originálneho diela sa musí vždy uviesť aj odkaz na nositeľa práv originálneho diela a musí sa uviesť, že nové dielo je spracovaním originálneho diela, pričom nové dielo musí byť šírené pod rovnakou licenciou ako originálne dielo.

AUTORSKÉ PRÁVO (SUBJEKT, PREDMET A OBSAH) A ZMLUVNÉ VZŤAHY V AUTORSKOM PRÁVE

Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov

Subjekt

Pôvodný subjekt – vždy autor (FO) (§ 13 ods. 1 AZ)

Odvođený subjekt – iný nositeľ práv (§ 13 ods. 2 - 4 AZ):

- dedič
- nadobúdateľ výhradnej licencie
- osoba, ktorá vykonáva majetkové práva autora (zamestnávateľ, objednávateľ diela, nositeľ práv k spoločnému dielu)
- zverejniteľ predtým nezverejneného diela
- osoba, ktorej meno je uvedené na diele obvyklým spôsobom

Predmet

autorské dielo (§ 3 AZ, vrátane počítačového programu v zmysle § 87 AZ a databázy chránenej autorským právom v zmysle § 131 AZ)

Pozitívne vymedzenie (§ 3 AZ):

- tvorivá duševná činnosť autora
- jedinečný výsledok
- oblasť literatúry, umenia alebo vedy
- vyjadrenie v podobe vnímateľnej zmyslami

3 výnimky – počítačový program, fotografické dielo a databáza chránená autorským dielom

Negatívne vymedzenie (§ 5 AZ) / 2 kategórie:

- predmety, ktoré vôbec nespĺňajú pojmové znaky autorského diela
- predmety, ktoré síce spĺňajú pojmové znaky autorského diela, ale sú vylúčené vo verejnom záujme

Obsah

Osobnostné práva (§ 18 AZ) / sú neprevoditeľné, nemožno sa ich vzdať, možno len udeliť súhlas so zásahom do týchto práv

- právo rozhodnúť o 1. zverejnení diela
- právo byť označený ako autor
- právo na nedotknuteľnosť diela

Majetkové práva (§ 19 AZ) / sú neprevoditeľné, nemožno sa ich vzdať, možno len udeliť súhlas na použitie diela

- právo autora použiť svoje dielo
- právo udeliť súhlas na použitie svojho diela
- právo na odmenu, ak autorský zákon neupravuje inak
- demonštratívny výpočet spôsobov použitia (§ 19 ods. 4 AZ)

rozdiel medzi výlučnými právami (právo rozhodnúť o použití svojho diela) a remuneračnými právami (autor nemá právo rozhodnúť o použití svojho diela, ale má právo na odmenu, napr. § 23 AZ)

Zmluvné vzťahy

Zmluva o dielo podľa OZ - vytvorenie autorského diela

- režim diela na objednávku podľa § 91 (napr. zmluva o vytvorení SW)
- použitie na účel vyplývajúci zo zmluvy
- 3 výnimky – primeraná aplikácia režimu zamestnaneckého diela

Zmluva o dielo podľa OBZ - vytvorenie autorského diela

- dielo zachytené na hmotnom substráte
- použitie na účel vyplývajúci zo zmluvy

Licenčná zmluva – udelenie súhlasu na použitie diela – režim podľa § 65 a nasl. AZ

- podtypy licenčnej zmluvy – verejná licencia (§ 76), hromadná licenčná zmluva (§ 78 AZ) vrátane rozšírenej hromadnej licenčnej zmluvy (§ 79 a 80), kolektívna licenčná zmluva (§ 77 AZ), multiteritoriálna licenčná zmluva

Dohoda medzi spoluautormi - § 15 AZ

Dohoda o spojení diel - § 7 AZ

Pracovnoprávny vzťah, predmetom ktorého je vytvorenie zamestnaneckého diela – režim podľa § 90 AZ (dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sú vylúčené)

Vytvorenie diela na podnet a pod vedením inej osoby (bez ohľadu na typ uzavretej zmluvy) – režim spoločného diela podľa § 92 AZ

Dohoda medzi autorom a producentom podľa § 86 AZ, na základe ktorej bude producent vykonávať (okrem práv výrobcu audiovizuálneho záznamu) aj autorské práva

Dohoda o použití diela vo filme alebo pre film (režim audiovizuálne použitého diela)

Zmluva o postúpení výkonu práv

- ak zamestnávateľ vykonáva práva zamestnanca pri zamestnaneckom diele
- tzv. nepravý prevod a zároveň výnimka zo zákazu prevoditeľnosti autorských práv

Mnohé ďalšie nepomenované a zmiešané zmluvy – najmä v oblasti softvéru (napr. zmluva o vývoji a implementácii SW, service level agreement / SLA, servisná zmluva a i.)

PREDMETY PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA, POJMOVÉ VYMEDZENIE, ZÁPISNÁ SPÔSOBILOSŤ A ZMLUVNÉ VZŤAHY.

(slovenská právna úprava)

- reforma priemyselných práv účinná od 1.1.2018, niektoré ustanovenia od 1.1.2019; zákon č. 242/2017 Z. z.
- reforma známkového práva účinná od 14.1.2019 Z. z.; zákon č. 291/2018 Z. z.

Predmety priemyselného vlastníctva, ktoré sú výsledkom tvorivej duševnej činnosti

Vynález (chránený patentom)

(Iné) technické riešenie (chránené úžitkovým vzorom)

(Priemyselný) dizajn

Topografia polovodičového výrobku

Nová odroda rastlín

Predmety priemyselného vlastníctva, ktoré nie sú výsledkom tvorivej duševnej činnosti

Ochranná známka

Označenie pôvodu výrobkov / zemepisné označenie

Obchodné meno

Pojmové vymedzenie a zápisná spôsobilosť

	Pozit.	Negat.
Vynález (chránený patentom)	oblasť techniky novosť priemyselná využiteľnosť vynálezcovská činnosť zahŕňa aj biotechnologické vynálezy § 5 PZ	výluky z pojmu vynález, napr. objavy, počítačové programy atď. (§ 5 ods. 3 PZ) výluky z patentovateľnosti (§ 6 PZ)
Technické riešenie (chránené úžitkovým vzorom)	technické riešenie novosť priemyselná využiteľnosť vynálezcovská činnosť § 4 ZÚV	výluky z pojmu technické riešenie (§ 5 ZÚV) výluky z ochrany úžitkovým vzorom (§ 6 ZÚV), napr. technické riešenia, ktorých využívanie by bolo v rozpore s verejným poriadkom alebo dobrými mravmi
Dizajn = vonkajšia úprava výrobku = najmä línie, obrysy, farby, tvar, štruktúra, materiál, zdobenie	novosť osobitý charakter (§ 3 – 5 ZD)	výluky zo zápisnej spôsobilosti (§ 9 a 10 ZD)
Topografia = trojrozmerné usporiadanie vrstiev, z ktorých sa skladá polovodičový výrobok	tvorivá duševná činnosť topografia nie je v odvetví polovodičových výrobkov bežná (§ 2 ods. 1 ZOTPV)	iné poňatie, systém, postup, technika, zakódované informácie obsiahnuté v topografii (§ 2 ods. 3 ZOTPV)
Nová odroda rastliny (šľachtiteľské osvedčenie)	odlišná vyrovnaná stála nová	

	označená vhodným názvom	
Ochranná známka = označenie tovaru alebo služby	označenie spôsobilosť rozlíšiť tovary alebo služby spôsobilosť byť vyjadrená v registri spôsobom, ktorý umožňuje jasne a presne určiť predmet ochrany (§ 2 ZOZ) požiadavka grafickej znázorniteľnosti zrušená! (reforma od 14.1.2019)	absolútne výluky zápisnej spôsobilosti (ex offa) - § 5 ZOZ relatívne výluky zo zápisnej spôsobilosti (na základe námietok) - § 7 ZOZ
Označenie pôvodu / zemepisné označenie = názov miesta, oblasti alebo (výnimočne aj) krajiny = označenie výrobku	OP: kvalita alebo vlastnosti výrobku sú dané zemepisným prostredím s jeho charakteristickými prírodnými a ľudskými faktormi; výroba, spracovanie a príprava výrobku sa uskutočňuje výlučne vo vymedzenom mieste, oblasti alebo krajine; napr. Žitavská paprika, Karpatská perla, Skalický rubín ZO: výrobok má špecifickú kvalitu, povest' alebo charakteristické vlastnosti, ktoré môžu byť pripísané danému miestu, oblasti alebo krajine; Např. Skalický trdelník, Slovenská bryndza, Tekovský salámový syr § 2 ZOPZO	výluky - § 4 ZOPZO např. druhový názov výrobku, zameniteľné označenie
Obchodné meno = názov, pod ktorým podnikateľ vykonáva právne úkony pri svojej podnikateľskej činnosti	§ 9 OBZ	§ 10 OBZ

Spoločné kategórie podľa nakladania s právami

	Licenčná zmluva podľa OBZ	Zmluva o prevode	Záložná zmluva
Vynálezcovské (patentové) právo	X	XXX	X
Právo úžitkových vzorov	X	XXX	X
Dizajnové právo	X	XXX	X
Právo topografií polovodičových výrobkov	X	XXX	X
Šľachtiteľské právo	X	XXX	X
Známkové právo	X + výnimky (kolektívna a certifikačná OZ)	XX + výnimky (kolektívna a certifikačná OZ)	X + výnimky (kolektívna a certifikačná OZ)

Právo označení pôvodu a zemepisných označení	-	-	-
Právo obchodných mien	X	X ako súčasť prevodu podniku	

Pozn.

Označenie XX vyjadruje, že je možné realizovať prevod práva z prihlášky aj prevod výlučného práva.
Označenie XXX vyjadruje, že je možné realizovať prevod práva na riešenie (práva podať prihlášku), prevod práva z prihlášky aj prevod výlučného práva.

SYSTEMATICKÉ ČLENENIE PDV, ZMLUVNÉ PRÁVO A ZAMESTNANECKÉ REŽIMY.

(národná právna úprava)

Právo duševného vlastníctva zahŕňa práva s primárnym kultúrnym významom a práva s primárnym hospodárskym významom. Právami s primárnym kultúrnym významom sú autorské práva a práva súvisiace s autorským právom, právami s primárnym hospodárskym významom sú práva priemyselného vlastníctva. V ich rámci sa ďalej formujú jednotlivé výlučné práva osobnostnomajetkovej alebo výlučne majetkovej povahy.

Autorské právo a práva súvisiace s autorským právom

- autorské právo;
- právo výkonných umelcov;
- právo výrobcov zvukových záznamov;
- právo výrobcov audiovizuálnych záznamov;
- právo vysielateľov.

V súvislosti s autorským právom a právami súvisiacimi s autorským právom je potrebné mať na zreteli aj osobitné právo k databáze (právo sui generis).

Právo priemyselného vlastníctva

Priemyselné práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti:

- patentové právo;
- právo úžitkových vzorov;
- dizajnové právo;
- právo topografií polovodičových výrobkov;
- právo nových odrôd rastlín.

Priemyselné práva na označenie:

- právo ochranných známk;
- právo označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení;
- právo obchodných mien.

Uvedené práva duševného vlastníctva možno označiť aj ako výlučné práva absolútnej povahy.

Predmety súvisiace s právom priemyselného vlastníctva

Napr. know-how, logo, zlepšovacie návrh, obchodné tajomstvo, názov a dobrá povesť právnickej osoby, nové spôsoby prevencie, diagnostiky a liečenia ľudí a zvierat a ochrany rastlín proti škodcom a chorobám, doménové mená ...

Systematické členenie z hľadiska povahy práv

Osobnostno-majetkové práva (predpokladom je tvorivá duševná činnosť)	Majetkové práva
Autorské právo (vrátane autorského práva k databázam)	Právo výrobcov zvukových záznamov
Právo výkonných umelcov	Právo výrobcov audiovizuálnych záznamov
	Právo vysielateľov
	Osobitné právo k databáze
Právo tvorcov (pôvodcov) vynálezov	Patentové právo (právo majiteľa patentu)
Právo tvorcov (pôvodcov) technických riešení	Právo úžitkových vzorov (právo majiteľa úžitkového vzoru)
Právo tvorcov (pôvodcov) dizajnov	Dizajnové právo (právo majiteľa dizajnu)
Právo pôvodcov topografií polovodičových výrobkov	Právo topografií polovodičových výrobkov (právo majiteľa TPV)

Právo šľachtiteľov (pôvodcov alebo osoby, ktorá zabezpečila vyšľachtenie)	Šľachtiteľské právo (právo majiteľov šľachtiteľského osvedčenia)
	Právo majiteľov ochranných znáмок
	Právo označenia pôvodu výrobkov
	Právo zemepisných označení
	Právo obchodných mien

Spoločné kategórie podľa nakladania s právami

	Licenčná zmluva podľa AZ	Licenčná zmluva podľa OBZ	Zmluva o prevode	Záložná zmluva
Autorské právo	X			
Právo výkonných umelcov	X			
Právo výrobcov zvukových záznamov	X		X	X
Právo výrobcov audiovizuálnych záznamov	X		X	X
Právo vysielateľov	X		X	X
Osobitné právo k databáze	X		X	X
Vynálezcovské (patentové) právo		X	XXX	X
Právo úžitkových vzorov		X	XXX	X
Dizajnové právo		X	XXX	X
Právo topografií polovodičových výrobkov		X	XXX	X
Šľachtiteľské právo		X	XXX	X
Známkové právo		X + výnimky (kolektívna a certifikačná OZ)	XX + výnimky (kolektívna a certifikačná OZ)	X + výnimky (kolektívna a certifikačná OZ)
Právo označení pôvodu a zemepisných označení				
Právo obchodných mien		X	X ako súčasť prevodu podniku	

Pozn.

Označenie XX vyjadruje, že je možné realizovať prevod práva z prihlášky aj prevod výlučného práva. Označenie XXX vyjadruje, že je možné realizovať prevod práva na riešenie (práva podať prihlášku), prevod práva z prihlášky aj prevod výlučného práva.

Zamestnanecký režim (§ 90 AZ) – autorské dielo, umelecký výkon

- dispozitívna úprava

Zamestnanec	Zamestnávateľ
„holé“ práva	vykonáva všetky majetkové práva
	fikcia výkonu osobnostných práv <ul style="list-style-type: none"> - označenie menom, obchodným menom alebo názvom zamestnávateľa - súhlas so zverejnením diela - dokončenie diela, zmena diela alebo iný zásah do diela

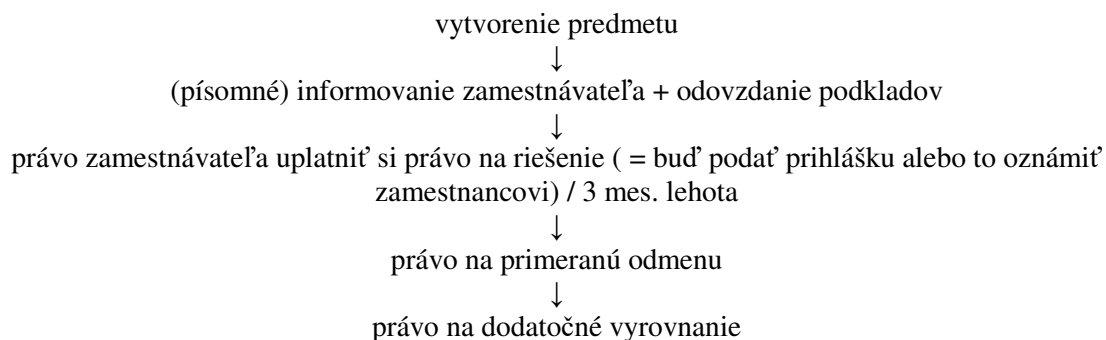
Zamestnanecký režim pre zvukový záznam, audiovizuálny záznam, vysielanie a databázu chránenú osobnostným právom neexistuje.

Zamestnanecký režim pre vynález, iné technické riešenie a dizajn

Reforma práv priemyselného vlastníctva, účinnosť od 1.1.2018

Zamestnanec	Zamestnávateľ
právo na pôvodcovstvo	právo na riešenie najmä právo podať prihlášku)

Postup – Modelová situácia A

Postup – Modelová situácia B

